

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirdet-
ések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Felhívás

az összes vármegyei és városi levéltárosokhoz.

Kartársaim megtisztelő felhívására nyílt levelet intéztem a vármegyei és városi levéltáros urakhoz, felkérve őket, hogy csatlakozzanak azon megindított mozgalomhoz, mely a levéltárosoknak kedvezőbb fizető osztályba sorolását célozza. Kartársaim közül többen bejelentették a mozgalomhoz csatlakozásukat, még többen azonban, jóllehet mindenüve elküldtem a nyílt levelet, — ezideig nem nyilatkoztak. És én úgy látom, hogy kartársaim nagyrésze nem is akar cselekvő részt venni a *Molnár Mihály* hódmezővásárhelyi főlevéltáros barátom által megindított mozgalomban, amely körülmény ismét azt bizonyítja, hogy nem törődünk a magunk dolgával.

Nyílt levelemben elmondtam a levéltárosi kar sérelmét, elsősorban mindazt, ami a mozgalmat megindította. Aki az ott elmondottak elolvasása után sem akar nagyobb rangot és több fizetést, azt már én nem győzhetem meg annyival kevésbé, mert ez a mozgalom éppen azon kartársaim érdekében indult meg, akiknek mostani javadalmazása csekélyebb, mint azoké, akik egyes nagyobb városokban nincsenek fizető osztályba sorozva és tisztos fizetést huznak.

Ugy látszik azonban, hogy kartársaim vagy nem törődnek állásuk erkölcsi tekintélyének emelésével, vagy a „*Lasciate ogni speranza*“-val ajkukon, nem várnak sikert a mozgalomtól. Akár egyik, akár másik esetben felesleges a mozgalom folytatása, pedig határozottan és a legjobb helyekről nyert értesüléseink nyomán mondhatjuk, hogy ezen mozgalom éppen azon kartársaimnak hoz erkölcsi és anyagi hasznot, akik most csodálatos nembánomságból érdekeik védelmét elhanyagolják.

A siker érdekében minden előzetes lépést megtettünk és éppen azért nagyon eljött az ideje annak, hogy valamennyien összegyűljünk, dolgaikat megbeszéljük és ez alkalomra készített memorandum szövegét megvitatta, azt a belügyminiszter urnak küldöttéleg átadjuk. Minél előbb tesszük ezeket, annál biztosabb az eredmény. Kishitűségre, lemondásra nincsen semmi ok és én határozottan állítom, hogy szerény óhajításaink meghallgatásra találnak, de csak az esetben, ha ezen memorandum hű kifejezője lesz összes kartársaim egyetértő akarátának.

Nyílt levelemben a mozgalomhoz való csat-

lakozásra felkértem vármegyei kartársainkat is, akik közül néhányan hozzám intézett levelükben helyeselték törekvéseinket. És mivel a vármegyei levéltárosokat is előbb óhajtuk vinni a rangosztályban és így érdekeik azonosok a városi levéltárosok érdekével, éppen ezen okból szeretném, ha valamennyien csatlakoznának a mozgalomhoz.

Az összejövetelre legalkalmasabbnak tartanám a *husvétit időt és pedig husvét másodnapját, március 28-ikát*. Ez alkalommal megbeszelnénk a memorandum minden pontját, meghallgatnánk egymás véleményét, nézetét, eszméit és az ily módon megjavított memorandumot másnap átadnánk a belügyminiszter urnak. Kijelentem azonban, hogy ehhez az időponthoz nem ragaszkodom és kartársaim beérkező véleményét szívesen meghallgatom és ahhoz alkalmazkodom. Messzire azonban ne toljuk ki összejövetelünket egy és több okokból, melyeket szerencsém lesz elmondani összejövetelünkön.

Mindezek után szeretettel felkérem az összes vármegyei és városi kartársaimat, méltóztassanak velem sürgősen tudatni, hogy helyeslik-e a Budapesten tartandó összejövetelt és annak általam ajánlott időpontját. A beérkezett vélemények után tudatom a részletes programot.

Koncz Ákos,

Debreczen sz. kir. város főlevéltárosa,
tb. tanácsnok.

A városok államsegélye.

— Két fontos törvénytervezet. —

A magyar városok országos kongresszusának állandó bizottságát dr *Bárcsy István* polgármester, elnök, e hó 12-ik napjára a főváros tanácstermébe ülésre hívta meg. Ezen a tanácskozáson a belügyminiszternek a városok állami segélyezéséről, valamint a városi tisztviselők illetményeinek s egyes szolgálati és jogviszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslatát s ennek kapcsán *Lukács Ödön* nagyváradi tanácsnoknak a városi háztartások rendezéséről készített törvénytervezetét tárgyalják.

A kongresszus állandó bizottsága tehát e rendkívül fontos kérdés tárgyalásának napirendre tűzésével megkezdte harcát a magyar városok létérdekének kivívásáért. A városok már régen hangoztatták, hogy nem bírják tovább ama terheket, melyeket az állami funkciók, az adószedés, ujoncozás, rendőrség, közegészségügyi teendők stb. végzésével járó személyzeti kiadások rónak rájuk. A múlt kormányok közül

azonban csak a koalíció kormánya értette meg a városok szavát. Egyedül *Andrássy* Gyula belügy-miniszter volt az, aki felfogta, hogy a városok fejlesztése viheti előbbre a nemzetet. Így az 1909. évi állami költségvetésbe két millió koronát illesztett be a városok állami segélyezése címén. Ez volt első lépése annak a kormányakciónak, amely a városok állami segélyezését törvényhozási úton állandósítani kívánta. A városok várva várták, mikor kerül a sor a segélykiosztásra, minő elvek szerint fog ez történni s milyen lesz az állandó segélyezést célzó törvényjavaslat.

A magyar városok országos kongresszusa, a magyar városoknak ez a nagyerejű érdekképviselője ismételen foglalkozott a segélyezés érintett kérdéseivel s bevonta tárgyalásaiba az illetékes kormányfőfiakat is, hogy így közeledést teremtsenek az állam és a városok e kérdésben elfoglalt álláspontja között.

A kongresszus állandó bizottsága megbizta *Lukács* Ödönt, Nagyvárad város adó- és pénzügyi tanácsnokát, a városok anyagi viszonyainak egyik legalaposabb ismerőjét, hogy ő készítsen törvényjavaslat tervezetet, amely az állami támogatás kérdésében a városok méltányos és jogos érdekeit tükrözze vissza. A kongresszus célja az volt, hogy az így készült törvényjavaslat-tervezet érvényre jutását elősegítse. Az elkészült tervezetet a belügyi kormány is szívesen fogadta. Közben azonban a politikai válság hirtelen komolyra fordult, úgy, hogy a belügyi kormány tovább nem várhatott s mert még távozása előtt hozzá akarta juttatni a városokat az általa országgyűlésileg megszavaztatott első államsegélyhez, amint ismeretes, az elmúlt év karácsony hetében a városok meg is kapták a két millió koronából részükre megszabott hányadot. A kiutaló rendelet kapcsán megküldötte a volt belügyi kormány azt a törvényjavaslat-tervezetet is, amely szerint a segélyezést állandósítani óhajtott volna. Ezt annak idején részletesen ismertettük. Ez a törvényjavaslat-tervezet, amely tehát nem vette figyelembe a városok országos kongresszusának kívánalmait, természetesen nem is részesült kedvező fogadtatásban a városok részéről.

A városok ugyan felhasználták a kiutalt első évi segélyt a törvényjavaslat-tervezetben lefektetett irányelvek szerint, azonban a jövőre nézve inkább a *Lukács*-féle törvényjavaslat-tervezet törvényerőre emelkedését óhajtják. A városoknak ez az akciója a kongresszus állandó bizottságának utóbbi üléséből indul ki.

Hogy a magyar városok *Lukács* Ödön tervezetét ért kelkesednek, annak oka az, hogy e tervezetet rendelkezései inkább számolnak a városok erkölcsi és anyagi viszonyaival, mint a kormány tervezett rendelkezései, melyek sok részben a városi közigazgatással mérő disharmoniában vannak. *Lukács* tervezete a kormány tervezetétől főleg abban tér el, hogy nem fogadja el a *segélyezés* elvét, mert ez a törvényhatóságokat a kormányval szemben függő helyzetbe bozza, hanem a *megtérítés* elvi alapján áll. A városok részére a rendőri, adóügyi, katonái és közegészségügyi funkciókért nemcsak a személyi, hanem a dologi kiadások megtérítését is kívánja, mert e kiadások is meglehetősen terhelik a városokat.

A kormánytervezet a segélyezést a városok 1905—7. évi személyzeti kiadásának átlagához szabja, a *Lukács*

féle tervezet azonban figyelembe veszi a városok *ssorult helyzetét és a kösségi pótladó ssásalékának nagyságával parallel növekedő ssásalékos arányban* kívánja a fentebb jelzett címeken felmerülő kiadásokat megtéríteni. A kormány-tervezet a segélyezést *fix-összegeben* szabja meg, nem veszi tehát tekintetbe a városok anyagi helyzetének időközi változását, a *Lukács*-féle tervezet szerint azonban *három évről három évre állapíttatnék meg* mindig a városok anyagi helyzetének figyelembe vételével az állami hozzájárulás összege s így ez a támogatás egyrészt az állam, másrészt a városok anyagi helyzetéhez illeszkednék. A kormányjavaslat kijelöli a célokat, amikre a hozzájárulás felhasználható. *Lukács* tervezete azonban teljesen az önkormányzat képviselőjére bizza ezt, itt korlátokat felállítani nem kíván s csak arra kötelezi a városokat, hogy az átruházott állami funkciók ellátását a belügyminiszter által kiadott irányelvek figyelembe vételével szabályozzák. Ez a tervezet nem ad a belügyminiszternek jogot arra, hogy a hozzájárulási összeget a várostól megvonhassa s vitás kérdésekben a közigazgatási bíróság illetékességét állapítja meg. A kormánytervezet a városi tisztviselők fizetésrendezéséről és szolgálati pragmatikájáról is rendelkezik részben. A *Lukács*-féle tervezetben ezekről szó sincs, mert a tervezet készítőjének az a nézete, hogy ez a két, különben igen fontos kérdés a városok állami támogatása ügyétől teljesen idegen, ebből kikapcsolandó és külön oldandó meg. Erre vonatkozólag egyidejűleg külön tervezeteket fog készíteni.

Egyébként a törvényjavaslat tervezethez egy kitűnő készütséggel szerkesztett indoklás van illesztve, amely alapos okfejtéssel támogatja a tervezet egyes rendelkezéseinek helyességét. A városok kongresszusának állandó bizottsága most erélyesen hozzájárul az állami hozzájárulás kérdésének kedvező megoldásához, hogy mire a törvényhozás ismét akcióképes lesz, ez a nagy fontosságú ügy már ott szerepeljen az első sorban végzendő feladatok közt.

M. kir. földmivelésügyi miniszter. 32,900—VII/3. szám.

Valamennyi törvényhatóságnak Fiume kivételével.

Szakközzegek jelentései, valamint az érdekelt gazdakörök és cukorgyárosok felterjesztései szerint az ugynevezett répabogár válfaj az utóbbi években mind jobban elszaporodván, a cukorrépában oly nagy pusztítást okoztak, hogy ennek folytán az ország némely vidékén a különben jövedelmező terméssel felhagytak.

Ezen nagymérvben szaporodó bogár pusztításai és károsításainak lehető megakadályozása végett a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-c. 58. §-ában adott felhatalmazásnál fogva az ugynevezett *répabarkót* (lisztes répabogár. *Cleonus Punctiventris Germ.*), valamint a *hamvas vincellér-bogarat* (*Otiorrhynchus ligustici L.*) azon káros állatok és rovarok közé sorosom, melyeknek irtása az idésett t. c. szerint kötelező.

Miért is elrendelem, hogy minden birtokos répa-földjén az említett bogarakat márciustól június hó közepéig irtani tartozik.

Az irtásra vonatkozó részletes utmutatást a vármegyéknek közelebb rendelkezésre bocsátom.

Jelen rendeletem a törvényhatóság hivatalos lapjában közzendő; azon járásokban (városokban) pedig, melyeknek területén (határában) legalább 50 holdra terjedő cukorrépa-termesztés van, legkiterjedtebb módon közhírré teendő. Budapest, 1908. évi április hó 28-án. A miniszter helyett: Mezőssy s. k. államtitkár.

Debreczen, 1910 március 2.

Szabó Elek,
elnöki titkár.

Meghívás.

A „Debreczeni Tisztviselők Önszegélyző-Egyesülete mint Szövetkezet“

Debreczenben,

XXX. Évi Rendes Közgyűlését

1910. évi március hó 20-án, délelőtt 11 órakor

a „Jogász és Tisztviselő Kör“-nek gróf Degenfeld-tér 2-ik szám alatt levő helyiségében tartja, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag megválasztása.
2. Az igazgatóság jelentése az egyesület 1909. évi működéséről; az 1909. évi mérleg és a felügyelő-bizottsági jelentés bemutatása, határozat a felmentvény megadására tárgyában.
3. A mérlegben kimutatott eredmény felosztására vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
4. Az alapszabályok értelmében a közgyűlés előtt 3 nappal az igazgatóságnál írásban beadott indítványok tárgyalása.
5. Elhalálozás, továbbá lemondás folytán üresedésbe jött és az alapszabály szerint kilépő igazgatósági rendes tagsági és 7 igazgatósági póttagsági helynek választás utján való betöltése.
6. A felügyelő-bizottságnak 1 évre való megalakítása.

MEGJEJYZÉS: 1. A mérleg, veszteség- és nyereségszámla a szükséges mellékletekkel folyó évi március hó 21-től kezdve az egyesület hivatalos helyiségében közzemlére ki van téve. — 2. A közgyűlésen a szavazat — alapszabályaink 6 §. IV. alapján — személyesen vagy megbízott által gyalorolható. — 3. Egyesületbe belépni kívánókat közgyűlésünk alkalmával szívesen fogadunk és alaprészeink jegyzésére a tisztviselők és az önszegélyezés elvére tekintettel úgy a tisztviselőket, mint a honorátorokat fel is kérjük.

Az igazgatóság.

Veszteség- és nyereség-számla a 4-ik oldalon.

Hirek.

— **A színügyi bizottságból.** A színügyi bizottság f. hónap 9-ikén tartott ülésében foglalkozott a színházi pályázattal. A bizottság 8 szóval 5 ellenében a színház igazgatásával Komjáthy Jánost javasolja megbízni. Nem fűzünk az üléshez és az ott elhangzott beszédekhez kommentárt, pusztán jelezzük, hogy ebben a kérdésben a városi tanács hétfői ülésében fog dönteni.

— **A nagyerdei nyári lakások.** A nagyerdei nyári lakásokra a városi tanács zárt ajánlati hirdetést tesz közre. Az ajánlatok március 23. napjának délelőtt 10 órájáig adandók be.

— **Tóth Béla temetése.** Tóth Béla gyógyszerészt, a Debreczeni Első Takarékpénztár és a Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet igazgatósági tagját f. hónap 7-ikén temették el nagy részvét mellett. Mindnyájunk őszinte szívből fakadt könnye kíséerte sirjába a megboldogultat, aki míg élt, uri társadalmunk munkás, közszeretet- és becsülésben álló tagja volt. A megnyílt sirnál Komlóssy Arthur,

a Csokonai-Kör alelnöke beszélt, tömör szavakban vázolván tartalmas életét. Nyugodjék békében.

— **Gazdáink figyelmébe.** Ez uton is tudomására hozzuk gazdaközönségünknek, hogy a juhok március 15-ikétől kihajthatók a Hortobágyra. A hajtó-cédulák március 10-ikétől adatnak ki.

— **Grafikai kiállítás.** Vasárnap és hétfőn tartották meg városunk székházában a grafikai kiállítást. Szávay Gyula védnök tartalmas beszéddel nyitotta meg a kiállítást, melyet az érdeklődő közönség nagyszámban látogatott. A kiállítás megnyitását jelen voltak Domohidy Elemér főispán, Kovács József polgármester, a városi tanács és városunk minden rangú közönsége.

— **A népkonyha bezárása.** A városi tanács a debreczeni jótékony nőegylet előterjesztésére elhatározta, hogy a városi népkonyhát, tekintettel a téli hideg megszűntére és a keresetforrások megnyitására, március 13-ikán, déli 12 órakor bezáratja. A bezárásnál a városi tanács és a nőegylet képviselteti magát.

Szerkesztői üzenetek.

M. M. Hódmezővásárhely. Lapunk mai számában olvasható a felhívás. Ennek eredményétől teszem függővé további eljárásunkat. Levélben többlet.

F. I. Szatmár. Leveledet megkaptam; az abban foglaltakat osztom és a memorandum elkészítésénél felhasználtam.

G. L. Ungvár. Az adatokat pár nap múlva megküldöm.

Sz. P. Kassa. Lehetetlent ne kívánjunk, mert aki nagyon sokat kér, rendszeresen semmit sem kap.

Színházlátogató. A cikk írója nem óhajtja, hogy megnevezzük. A másik kérdésre feleletünk a következő: Ha valóban igaz az az egyezkedés, akkor sok szó férhet a dologhoz. Mivel azonban mi nem láttuk azt a bizonyos okiratot, nem is avatkozunk bele a vitába.

2493—1910. sz.

HIRDETMÉNY.

Nagyerdei nyári lakok bérbeadása.

A Nagyerdőn a város tulajdonát képező nyári lakások. ugymint az I. számú nyári lakban 2, a II. sz. és III. számú nyári lakokban 4—4, a IV. sz. földszinti nyári lakban 2, (a déli oldal kivételével) az ugynevezett kerek ház, továbbá a fürdőháznál 4 lakás és pedig a nagyteremtől jobbra és balra egy-egy, a nyugati sarkon egy és az udvarban egy lakás f. évi május hó 1-től — november hó 1-ig terjedő időre bérbe adatnak.

A bérbevételre vonatkozó zárt ajánlatok, melyekben az ajánlott összeg betűvel és számmal is kiirandó, elismerendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket s a házszabályokat ismeri s azokat magára nézve kötelezőnek tekinti és amelyek mellett az ajánlott összeg 10%-ának a házipénztárnál bányapénz gyanánt letételt igazoló letétjegy is csatolandó, **f. évi március hó 23-ik napjának délelőtti 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál adandók be.**

E zárt ajánlatok március hó 23-ik napján délelőtti 11 órakor a városháza kistermében nyilvánosan és küldöttségileg bontatnak fel.

A tett ajánlatok közül az ajánlott összegre tekintet nélkül a városi tanács szabadon választ.

Az elfogadott ajánlat tevőjével szerződés kötetik s bérbevevő a bérösszeg első felét május 1-én, másik felét pedig augusztus hó 1-én lesz köteles megfizetni. A bérleti összeg első felének kifizetéséig a beköltözésre engedély nem adatik.

Debreczen, 1910 március hó 7-én.

A városi tanács.

„Debreczeni Tisztviselők Önszegélyző-Egyesülete mint Szövetkezet“

TARTOZIK.

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL.

KIADÁS	K		f		BEVÉTEL	K		f	
Költségek: igazgatási költségek			1048	32	Eredmény áthozat 1908. évről			155	61
Kamatok: tartalék-alap 4% kamata	177	75			Kamatok: hosszu, rövid és ruhaelőlegek kamatai	2505	85		
segély-alap 4% kamata	5	64	183	39	Kezelési díjak	30	32	2536	17
Alapok járuléka: az 1909. évi tiszta haszonból: 5% a tartalék-alapnak	76	59			Különféle bevételek: tagdíjak	76	—		
5% a segély-alapnak	76	59	153	18	Kedvezmények	151	40	227	40
Eredmény: áthozat 1908-ról			155	61					
1909. évi nyereség			1378	68					
			2919	18				2919	18

Debreczen, 1909. évi december hó 31-én.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.Nyilassy Károly,
titkár.Pápay János,
pénztáros.Kiss Sándor,
könyvelő.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Csath Zsigmond,

Handtel Vilmos,

Tikos József,

Vetéssy Béla

TARTOZIK.

Mérleg-számla.

KÖVETEL.

VAGYON	K		f		TEHER	K		f		K		f	
Pénzkészlet: a pénztárban	2655	01			Alaptőke: befizetett alaprészek								
a „Takarék- és Hitelintézet“-nél	2455	82			Tartalékok: tőketartalék állomány 1908. december hó 31-én	4443	81					26457	20
a „Debreczeni Első Takarékpénztár“-nál	810	—	5920	83	ennek 4% kamata 1909. évről	177	75						
Kiadott kölcsönök: hosszu előlegek	25360	46			elévült alaprészek átírásáért fel nem vett 1908. évi osz- talékok	102	—						
rövid	2662	55			5% az 1909. évi tiszta ha- szonból	52	07						
ruha	1770	79			Beruházási tartalék Kétes követelések tartaléka	76	59	4852	22				
sorsjegy	53	—	29846	80	Alapok: segély-alap állomány 1908. évi december hó 31-én	211	06						
Perköltségek: előlegezett perköltségek					le: kiadott segélyre	70	—						
Felszerelések: teljesen leírva					ennek 4% kamata 1909. évről	141	06						
Kétes követelések: behajtás alatt levő követelések			1262	54	kövesdy János segély-alap kamata 1909. évről	5	64						
Értékpapírok: az „Orsz. tisztv. bank“ két db. részvénye			400	—	elévült alaprészek átírásáért 5% az 1908. évi tiszta ha- szonból	37	01						
Biztosítási díj előleg: előlegezett életbiztosítási díj hátralék			96	44	Kövesdy János segély-alap	140	—	400	30			1210	30
					Átmeneti tételek: kifizetetlen igazgatási költ- ség 1909. évről	76	59	810	—				
					Eredmény: áthozat 1909. évről								
					1909. évi nyereség			155	61			1378	68
			37607	99								1534	29
												37607	99

Debreczen, 1909. évi december hó 31-én.

Bárdos Géza,
főkönyvelő.Nyilassy Károly,
titkár.Pápay János,
pénztáros.Kiss Sándor,
könyvelő.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Csath Zsigmond,

Handtel Vilmos,

Tikos József,

Vetéssy Béla.